

Warszawa, dn. 29.02. 2000 r.

RPO/328079/99/VIII/DN

Pan
Tadeusz Syryjczyk
Minister Transportu
i Gospodarki Morskiej

ul. Chałubińskiego 4/8
00-613 WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwracają się przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w sprawie interpretacji przepisów dotyczących funkcjonowania stacji kontroli pojazdów i warunków wymaganych dla uzyskania upoważnienia do prowadzenia takich stacji

Problemy wystąpiły w związku z regulacjami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 7 września 1999 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji kontroli pojazdów (Dz.U. Nr 81 poz. 918).

Po myśli § 10 rozporządzenia, upoważnienia do dokonywania badań technicznych pojazdów, wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia (20 października 1999 r.) zachowują ważność nie dłużej niż do dnia 31 marca 2000 r. Przyjmując za punkt wyjścia stan prawny i faktyczny istniejący w dacie wejścia w życie powołanego rozporządzenia można wyodrębnić trzy grupy podmiotów prowadzących stacje kontroli pojazdów na podstawie upoważnień wydanych przed jego wejściem w życie. Są to:

- 1) podmioty prowadzące stacje kontroli pojazdów w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 98, poz. 602), na podstawie wcześniej uzyskanych upoważnień;

- 2) podmioty, które uzyskały upoważnienia do prowadzenia stacji po wejściu w życie nowej ustawy - Prawo o ruchu drogowym, to znaczy po dniu 1 stycznia 1998 r. ale nie później niż 30 maja 1999 r.;
- 3) podmioty, które uzyskały upoważnienia po 30 maja 1999 r. a przed wejściem w życie wskazanego rozporządzenia z 7 września 1999 r., to znaczy przed dniem 20 października 1999 r..

W odniesieniu do pierwszej wymienionej grupy podmiotów prowadzących stacje kontroli pojazdów regulacja § 10 rozporządzenia koliduje z treścią art. 145 ust. 5 w związku z art. 152 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, w myśl którego stacje kontroli pojazdów działające w dniu wejścia w życie ustawy na podstawie dotychczasowych przepisów uważa się za spełniające wymagania określone ustawą w terminach określonych w wydanych im upoważnieniach. Tak więc, gdy termin ważności upoważnień wydanych przed 1 stycznia 1998 r. przekracza datę 31 marca 2000 r. wskazaną w § 10 rozporządzenia - przepis ten będzie sprzeczny z dyspozycją ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Wątpliwości budzi również uprawnienie organu wykonawczego do samoistnej ingerencji w treść decyzji administracyjnych wydanych przez upoważniony w ustawie organ, na podstawie art. 84 ust. 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym i w oparciu o poprzednio obowiązujące przepisy wykonawcze, utrzymane w mocy przez art. 151 ust. 2 Prawa o ruchu drogowym. Zgodnie z tym przepisem do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak, niż przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia jej w życie, a zatem do dnia 30 czerwca 1999 r., zachowują moc przepisy wydane na podstawie uchylonej ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. - Prawo o ruchu drogowym. W przedmiotowej sprawie chodzi o rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 lutego 1993 r. w sprawie warunków technicznych i badań pojazdów (Dz. U. z 1996 r. Nr 155, poz. 772), które w zasadniczym zakresie utraciło moc dopiero z dniem 30 maja 1999 r. z mocy § 58 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 kwietnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz.U. Nr 44, poz. 432). Taka sytuacja dotyczy podmiotów, z drugiej grupy, które upoważnienia do prowadzenia stacji kontroli pojazdów otrzymały pomiędzy 1 stycznia 1998 r. a 30 maja 1999 r.,

W odniesieniu natomiast do trzeciej wskazanej powyżej grupy, wydaje się, iż podmioty te w ogóle nie powinny były otrzymać takiego upoważnienia, skoro w czasie pomiędzy 31 maja 1999 r. a 20 października 1999 r. nie było żadnych

przepisów określających warunki, jakie powinny spełniać stacje kontroli pojazdów o których mowa w art. 84 ust 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym, gdyż przepisy starego rozporządzenia utraciły moc z dniem 30 maja 1999 r., a nowe, weszły w życie dopiero 20 października 1999 r.

Wydaje się, iż ustalenie w § 10 rozporządzenia z dnia 7 września 1999 r. utraty z dniem 31 marca 2000 r. ważności wszystkich upoważnień do prowadzenia stacji diagnostycznych wydanych przed wejściem w życie tego rozporządzenia przekracza granice upoważnienia do wydania tego aktu normatywnego, określone w art. 84 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1999 r. - Prawo o ruchu drogowym.

Drugim problemem, który wywołuje wątpliwości zarówno skarżących, jak i Rzecznika Praw Obywatelskich jest nałożenie na przedsiębiorców ubiegających się o upoważnienie do prowadzenia stacji kontroli pojazdów obowiązku przedstawienia wraz z wnioskiem o wydanie upoważnienia - opinii Instytutu Transportu Samochodowego w Warszawie. Obowiązek taki wymieniony został w pkt 4 ppkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji kontroli pojazdów. Wątpliwości Rzecznika wywołuje jednak nie tyle samo nałożenie obowiązku wykazania przez przedsiębiorców, iż stacja kontroli pojazdów spełnia szczególne warunki lokalowe i techniczne konieczne dla wykonywania usług w zakresie kontroli stanu technicznego pojazdów, warunkującego dopuszczenie ich do ruchu, a tym samym wpływającego w sposób istotny na bezpieczeństwo ruchu drogowego, ile inne kwestie związane z realizacją tego obowiązku.

Rozporządzenie z dnia 7 września 1999 r. określa szczegółowe wymagania, jakie powinny spełniać stacje kontroli pojazdów z uwzględnieniem zakresu badań pojazdów, które mają być w nich przeprowadzane. Oczywiście jest, iż organ administracji publicznej, upoważniony z mocy ustawy do sprawowania nadzoru nad stacjami oraz do wydawania upoważnień do prowadzenia takich stacji może nie posiadać tak specjalistycznej wiedzy koniecznej dla ustalenia, czy placówka ubiegająca się o upoważnienie rzeczywiście spełnia warunki techniczne, określone w rozporządzeniu, konieczne dla realizacji zadań, do których wykonywania ma być upoważniona. Wątpliwości wywołuje jednakże to, iż rozporządzenie wskazuje obligatoryjnie obowiązek przedłożenia opinii wskazanej imiennie, konkretnej jednostki - Instytutu Transportu Samochodowego w Warszawie. A więc nie jest dopuszczone przedstawienie opinii innej placówki naukowo-badawczej, specjalizującej się w danej dziedzinie. Tymczasem instytucje takie istnieją i również mogłyby wydawać opinie w przedmiotowej sprawie. Arbitralne przyznawanie jednemu podmiotowi prawa

wyłącznie do dokonywania określonych działań lub czynności nie jest zjawiskiem korzystnym i pożądanym, gdyż wywołuje wszystkie negatywne skutki braku konkurencji, jak na przykład stosowanie uciążliwych warunków umów, nadmierne windowanie cen, itp. W rozporządzeniu nie uregulowano kwestii zasad odpłatności za wydanie wymaganej opinii, co przy zapewnieniu wyłączności Instytutu Transportu Samochodowego i braku konkurencji może powodować narzucanie wygórowanych cen podmiotom ubiegającym się o wydanie opinii, niezbędnej wszak dla nadania biegu wnioskowi o uzyskanie upoważnienia.

Istotne jest również, iż nakładając na podmioty ubiegające się o upoważnienie do prowadzenia stacji kontroli pojazdów obowiązek przedstawienia pozytywnej opinii Instytutu nie wskazano jednocześnie, czy i w jakim trybie wnioskodawca może kwestionować treść opinii, jeżeli jest ona dla niego niekorzystna. Należy zauważyć, iż opinia jest to tylko stanowisko, ocena określonego stanu faktycznego dokonywana przez uprawnioną osobę lub instytucję. Ocena taka może być podważona (również w formie opinii) przez inny podmiot, dysponujący wiedzą określonego rodzaju. Dlatego też wątpliwości budzi ostateczny charakter, jaki opinii Instytutu Transportu Samochodowego został nadany w przedmiotowym rozporządzeniu, poprzez niewskazanie możliwości jej zakwestionowania, czy to w postępowaniu wewnętrznym w ramach struktury organizacyjnej instytutu czy też przez dopuszczenie możliwości przedstawienia opinii innego, uprawnionego podmiotu.

Na zakończenie pragnę podzielić się z Panem Ministrem wątpliwościami co do zgodności określonego w art. 84 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym upoważnienia do wydania przedmiotowego rozporządzenia z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Przepis art. 84 ust. 9 pkt 1 Prawa o ruchu drogowym stanowi, iż Minister Transportu i Gospodarki Morskiej określi, w drodze rozporządzenia szczegółowe wymagania w stosunku do stacji kontroli pojazdów przeprowadzających badania techniczne w określonym zakresie, wzory dokumentów związanych z uzyskaniem upoważnień do ich przeprowadzania oraz wzór upoważnienia. Natomiast zgodnie z brzmieniem zdania drugiego art. 92 ust. 1 Konstytucji RP upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia, zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. O ile dwie pierwsze przesłanki zostały spełnione w ustalonej treści art. 84 ust. 9 pkt 1 Prawa o ruchu drogowym, o tyle trzecia - wytyczne dotyczące treści aktu - nie zostały w tym przepisie określone.

Przedstawiając Panu Ministrowi dostrzeżone przez Rzecznika wątpliwości związane z rozporządzeniem z dnia 7 września 1999 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji kontroli pojazdów, uprzejmie proszę o poinformowanie Rzecznika o swoim stanowisku w tych kwestiach. Ze względu na rychły upływ wskazanego w § 10 rozporządzenia terminu utraty ważności wydanych upoważnień, uprzejmie proszę o potraktowanie sprawy jako pilnej.

Oczekując na stanowisko Pana Ministra łączę wyrazy poważania.

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/- / dr Jerzy Świątkiewicz